

gyon elégedett volt, de hatalmas volt a közönségsiker is. 2008-ban léptem fel utoljára Berlinben, tíz év után tértem vissza. A következő évben pedig a Nabuccót fogom vezényelni ugyanott.

■ *Tervei a közeljövőre?*

– Innen Varsóba megyek, ahol a Pillangókisasszonyt dirigálom. Utána Seattle következik a Trubadúrral, majd március közepén Sydney, ahol a Werthert vezényelem. Május elején Pármában dirigálom Mozart Requiemjét, majd júniusban ismét Budapesten leszek, ahol Az álarcosbált vezényelem az Operában. Végül Párizs, majd újra Seattle következik, a Rigolettóval.

■ *Ezek szerint a fellépéseinek nagy részét az olasz opera teszi ki.*

– Ebben az időszakban igen. Ugyanakkor a szimfonikus repertoár közelebb áll hozzám. Meggyőződésem, hogy elsősorban a szimfonikus irodalomra születtem.

■ *Az előbb is arra próbáltam utalni, hogy egy olasz karmestertől általában azt várják el, hogy az olasz operarepertoárt dirigálja...*

– Lehet, de ez téves elvárás. Tény azonban, hogy vannak olyan dirigensek, akik valóban nem rendelkeznek szimfonikus repertoárral. Ellenpéldának azonban Claudio Abbadót mondanám, aki elsősorban a hangversenyrepertoárt vezényelte. Ezzel szemben Riccardo Muti, akinek inkább olaszos irányultságú a képzettsége, kevesebb szimfonikus koncertet dirigál, mint amennyit mondjuk Karajan vagy Kleiber vezényelt. Ez egy kicsit repertoárfüggő is, hiszen az olasz operarepertoár sokkal tágabb, mint mondjuk a francia, és természetes, hogy ennek kapcsán az impresszárióknak is elsősorban egy olasz karmester jut eszébe.

■ *Budapesttel kapcsolatban mik a közelebbi tervei?*

– Egyelőre még nem tudom. Amint említettem, az Operába jövök legközelebb, de szimfonikus koncertekről még nem egyeztettünk véglegesen, bár tárgyalunk róla. Megfelelő időpontot is találnunk kell, hiszen szerencsére eléggé elfoglalt vagyok. De bármikor szívesen jövök vissza, mert nagyszerű muzikusok és csodálatos hangversenytermek vannak itt. És amint már mondtam, itthon érzem magam Budapesten.

Kaizinger Rita

A jó zenekar több dimenziós

Thomas Kornél a szombathelyi Savaria Szimfonikus Zenekar asszisztens karmestere. Gyermekként a barokk zene állt hozzá a legközelebb; azóta kortárs zenével, szimfonikus zenekari vezénnyel, és zeneszerzéssel is foglalkozik. 2006-ban a második díj nyertese volt a Bartók Béla Országos Zeneszerző és Improvizációs versenyen. 2018. őszén szintén második díjjal érkezett haza a nizzai Operaházban tartott karmesterversenyről.

■ *Az Ön vezetékeve nem magyarosan cseng, mi ennek az oka?*

– Édesapám amerikai, édesanyám magyar. Én Pittsburgh-ben születtem, ott éltünk négy évig. A rendszerváltáskor költöztünk át Magyarországra, mert édesapám, Geoffrey Thomas barokk zenész, és ahol éltünk, kevés volt ezen a területen a lehetőség. Mivel kapott egy Fulbright ösztöndíjat Budapestre, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán tanított régizenét egy évig. Budapesten nagyon jól érezte magát, izgalmasnak találta a rendszerváltás időszakát, így aztán itt ragadt a családuknak. Én itt kezdtem közösségbe járni, de hogy megmaradjon a kötődés a múltamhoz, a most Nagykovácsiban működő Amerikai Iskolába írtattak a szüleim. Utána átkerültem a zuglói Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnáziumba, ahol szolfézs és karvezetés szakra jártam.

■ *Milyen hangszeren kezdett tanulni?*

– Hat évesen hegedűs lettem. Hamar szembesültem azzal, hogy mennyire más a régizenét játszó emberek látásmódja, mivel én otthonról ezt a szemléletet hoztam, a hegedű órákon pedig az iskolában megszokott romantikus felfogással tanítottak. A barokk vonófogást, az általam ismert technikákat a tanáraink sosem szerették. Édesapám közben megalapította a Budapest Baroque nevű zenekart, ami tíz évig működött; én folyton velük voltam, őket hallgattam, így ezt a világot jobban ismertem. A zenekar 1995-ben jött létre, és végül azért maradt abba a tevékenységük, mert minden feladat édesapámra hárult: ő volt a csembalista, a menedzser, ő intézte a pénzügyeket, a reklámokat, és elfáradt ebben a kelleténél jobban szerteágazó feladatban. Én nagyon szép emlékeket örökölök róluk.

■ *Játszott valaha ezzel az együttesel?*

– Nem, sosem játszottunk együtt, de énekeltem velük. Gyerekkoromban nagyon szép magas szoprán hang-

gom volt, így például a Bach-kantátákból kisebb részleteket szépen el tudtam énekelni. Az Amerikai Iskolában Heather Craftsnál tanultam énekelni, aki nagyon komolyan vette a hangképzést. A férje, Edward J. Crafts is énekes volt, Wotant énekelt a Metropolitanben. Különbösen a mai napig úgy tanulom a partitúrákat, hogy zongorázom és énekelem a műveket, az instrumentális zenét is. Az énekléssel egy belső, testi hang jön létre, így mélyebb szintre kerül bennem a tudás. Mikor Zuglóba kerültem, a hegedűt is folytattam, de számomra az egyik legfontosabb dolog mégis az volt, hogy a második évben felvettem a zeneszerzést Draskóczy Lászlónál. Ő annyira inspirált engem, hogy meg voltam győződve róla: belőlem zeneszerző lesz.

Előtte is kísérletezett már a komponálással?

– Igen. Az Amerikai Iskolában volt egyszer egy feladatunk, egy „special project”, aminek során azt kellett megmutatnunk, mivel szeretünk foglalkozni, mi az a – kötelező tanulmányokon felüli – tevékenység, ami érdekkel bennünket. Én komponálni kezdtem. Elsőként egy vonósnégyest akartam megírni; utólag elég nevelésnek érzem, hogy mindenféle előtanulmány nélkül nekem a vonósnégyes jutott az eszembe, de így volt. Megírtam, és innentől fogva lejegyeztem, ami eszembe jutott. Mikor évekkkel később a darabjaimat megmutattam Draskóczy Lászlónak, ő megengedte, hogy járjak az óráira és felvegyem a zeneszerzés szakot is. Volt olyan, hogy hetente öt órát töltöttünk együtt, szerdán hármat, pénteken még kettőt. Ez egy fontos lökés volt ahhoz, hogy lássam, mi érdekel engem az életben. A szolfézs szakkal együtt járt a karvezetés, így sokat dirigáltam kórust, énekeltem a Szent István Oratóriumkórusban is. Számomra a másik nagy inspiráció a zenekari játék volt. Játszottam a Szent István Zeneiskola zenekarában, majd később a Zuglói Filharmóniában is, mint hegedűs. Ebben az időszakban fogott meg a karmesterség; a zeneiskolai zenekar asszisztense lettem. Szólampróbákat tartottam, koncerteken kisebb műveket vezényeltem, és a zenekar 2005-ös nyári táborában én voltam a karmester. Az István Konziban nyílt ki a szemem a zenei világra. Konzi után két helyre felvételiztem: a budapesti és a bécsi Zeneakadémiára. Mindkét helyen két irányt jelöltem meg a papírjaimon, a zeneszerzést és a karmester szakot.

Ha mindkét Akadémiára felvételizett, végül miért Bécsset választotta?

– Már régebben felfigyeltem Mark Stringerre, aki Bécsben tanít. Nagyon jó karmesternek tartom. Megnéztem néhány óráját, és szerettem volna, ha hozzá kerülhetek. Nagyon örültem, hogy felvett, és nem bántam meg, hogy nála tanultam: ő volt számomra a másik, zenei értelemben meghatározó személyiség. A háttérmet, szemléletmódomat az ő iránymutatása adta meg. Hat évig nála tanultam, 2012-ben volt a diploma-hang-

versenyem. Ez egy szép alkalom volt a Musikvereinben a Bécsi Rádiózenekarral. Közben gyakran gondoltam arra, hogy egyszer vissza kellene térnem Amerikába; meg kellene nézmem, milyen az az ország, ha már egyszer ott születtem. Mivel amerikai állampolgár vagyok, diploma után könnyen valóra tudtam váltani ezt az álmomat; Denverbe utaztam. Az ottani egyetemen és a Denveri Filharmonikusoknál voltam asszisztens karmester. Alapítottam egy kortárs zenei együttest is, de aztán egy teljesen más dologba csöppentem bele, működött ugyanis ott a venezuelai El Sistema program.

Mit jelent ez a program, mivel foglalkozott ennek keretében?

– Gustavo Dudamel neve világszerte ismert, ő egy híres venezuelai karmester, aki számos versenyt megnyert, és a Los Angelesi Filharmonikus Zenekar vezetője lett. Ő is ebből a rendszerből jött, ami az egész országot behálózta. José Antonio Abreu alkotta meg a programot a nyomornegyedekben élő fiatalok támogatására. Mivel az országban óriási problémák voltak – és sajnos vannak is, az olaj árának inflációja miatt –, ezeket a gyerekeket arra kényszerítik, hogy drogokat áruljanak, fegyvereket használjanak, így aztán nagyon veszélyes helyzetekbe kerülnek. A legenda szerint Abreu 11 gyerekkel kezdett el dolgozni egy parkolóházban; mára állami támogatással már 500 000 hátrányos helyzetű gyerek vesz részt országszerte a programban. Álma megvalósult, fegyver helyett hangszer került a kezükbe. Abreu úgy mondta, demokráciát épít, mert az igazi demokrácia az, amikor az emberek félreteszik a különbségeiket, és együtt dolgoznak egyazon célért. Ő ezt a munkát a zenekari együtt muzsikálásra értette, ahol a cél a koncert volt, egy zenemű megértése és előadása. Én ezt először az István Konziban éltem meg, ott is lelkesen együtt dolgoztunk a közös célokért. Visszatérve: az El Sistema kiterjedt az egész világra, és Amerikában is elindult a program. Az ottani viszonyokra vetítve ez azt jelentette, hogy nyomorban élő gyerekekkel foglalkoztunk, zenélni tanítottuk őket. Én vonós hangszer-játékot tanítottam, korrepetitorkodtam, zenekari darabokból átíratokat készítettem, kórust vezettem és zenekart vezényeltem.

Ez egy teljesen más terület, mint amivel előzőleg foglalkozott. Nem volt nehéz váltani?

– Nehéz volt, lelkileg is, technikailag is, de rengeteg energiát adott. Megtanított arra, hogy igazából mi a nyomor, milyen életsorsok vannak, és hogy lehet ilyen sorból érkezőket megszólítani, megváltoztatni, más irányba terelni. Ha haza tudnak vinni valamilyen értéket, az már hatalmas eredmény – tudva azt, hogy a „haza” bizonyos esetekben egy fűtetlen garázst jelent. Mi harminc gyerekkel kezdtünk, a négy évem alatt ez a létszám hétszázra nőtt. Én körülbelül kétszáz gyerekkel foglalkoztam napi szinten.

■ *Nem volt furcsa a zeneakadémiai háttérrel visszamenni az alapfokra és olyanokkal foglalkozni, akiknek egyáltalán nem voltak céljai a zene tanulásával?*

– De igen, ez egy mindennapi harc volt a számomra. Megvoltak a magam elképzelései, a képzettségem, a hátterem: ezt tudom, ezt tanultam, egyszer majd zenekarok élén szeretnék állni. Ezzel szemben állt a valóság: itt vagyok, a hegedűmmel a kezemben, és azt tanítom, hogyan kell húzni a vonót. Valamiért mégis borzasztóan fontosnak éreztem, hogy ott legyek, és minél többet kihozzak ebből a lehetőségből. Sokat tanultam önmagamról, a szándékaimról, a hivatásomról, és utólag úgy érzem: teljesebb lettem a négy évtől, amit ott töltöttem.

■ *Mit tart az ottani munkája legnagyobb eredményének?*

– Mivel napról napra láttam a gyerekeket, gyakran fel sem tűnt, mennyit változtak a kezem alatt. Hangszeres órákon körülbelül tíz gyerek volt velem egyszerre, a zenekari órákon akár ötvenen is lehettek, így az apróbb változásokra nem volt figyelmem, nem is lehetett. Lassú volt a fejlődés, de a koncertek érzelmileg olyan óriási hatással voltak rájuk, ami leírhatatlan. A hátrányos helyzetű emberek gyakran azt hiszik, hogy semmire sem képesek, mindenben rosszak. A zene által ezek a fiatalok rájöttek, hogy ők tudnak valami különlegeset. Ez a tudás pedig: érték. Sokan voltak, akik a legmélyebb nyomorban éltek, de úgy megtanultak egy hangszeren játszani, hogy Denverben bekerültek a zeneiskolába, ami magyar viszonylatban egy zenei középiskolának felel meg. Több növendékem is felvételt nyert oda. Mindeközben azért nem mondtam le a karmesteri terveimről sem.

■ *Komponálni tudott ekkoriban?*

– A lelki terhelés olyan nagy volt, hogy esténként már nem nagyon tudtam ráhangolódni. De azért volt ott egy kortárs együttesem is, amit két zeneszerző kollégámmal alapítottunk. Én voltam az együttes vezető karmestere. A célunk az volt, hogy Coloradóban növeljük a kortárs zene iránti érdeklődést, művészi élményt nyújtunk a zenészeknek és a közönségnek. Előadásainkon nem csak zenéltünk, a többi művészeti ág bemutatása is fontos szerepet kapott. Táncegyüttesekkel, filmrendezőikkel, festőkkel, digitális művészekkel és színészekkel dolgoztunk együtt. A koncerteken elhangzó darabok kilencven százaléka ősbemutató volt, többségében fiatal zeneszerzők alkotásai. Ifjúsági koncerteket is tartottunk, mivel azt láttuk, hogy ezt senki más nem teszi; a gyerekeknek pedig fogalmuk sem volt arról, hogy mi is az a kortárs zene. Jó volt megtapasztalni, hogy tátott



szájjal hallgatták, amikor a zenészek hangszerükön furcsa és különös hangokat, zajokat és effektusokat hoztak létre. Ezen túl asszisztáltam a már említett két zenekarnál, és néha írtam filmzenét.

■ *Honnan jött az ötlet, hogy filmzenével foglalkozzon?*

– A testvérem ezen a területen dolgozik, producer; akkortájt filmeket rendezett, vágott. Ezek öt-tíz perces művészfilmek voltak, és mindig engem kért meg, hogy írjak a filmjeihez kísérőzenét. Szép és nagyon konkrét feladatok voltak, segítettek „kiírni magamból” az érzéseimet, azzal együtt, hogy a filmzenék mind terjedelemben, mind kifejezőmódjukban eléggé meghatározottak.

■ *Nehéz az Ön számára az ilyen alkalmazott zeneszerzés?*

– Nem, kifejezetten szerettem csinálni; valószínűleg azért, mert végre szükség volt a zenémre. Ráadásul valóban művészi igénnyel elkészített filmek voltak, például csendéletekkel. Kevés pénz volt rájuk, sokszor csak elektronikus hangszerekre futotta; annál nagyobb feladat volt szép, az én fülemmel hallgatva igényes hangzást előállítani.

■ *Mikor érezte úgy, hogy váltania kell? Mi volt az oka, hogy Magyarország felé vette az irányt?*

– Négy év kemény El Sistema után eljött a változás pillanata; 2017-ben hazajöttem Magyarországra. Pont ekkor írták ki Szombathelyen az asszisztens karmesteri posztra a meghallgatást, jelentkeztem, és sikeres próba-vezényléssel megnyertem az állást. Azóta az év hetven százalékában Szombathelyen is élek. Asszisztálok Madaras Gergely vezető karmestert és az összes vendégkarmestert, vannak saját bérletes és bérleten kívüli produkcióim, és én dirigálok az összes ifjúsági hangverseny Vas és Veszprém megyében. Tavaly 34 ifjúsági koncertünk volt. Ezeken az alkalmakon szoktam beszélni is. Furcsa helyzet, mert van egy kis akcentusom – ami stresszes helyzetben még jobban hallatszik –, de a gye-

rekek általában nagyon jól szokták venni a lapot. Nem csinálók titkot az amerikai gyökereimből, így hamar elfogadják, hogy ebben különbözöm tőlük. Ugyanakkor a legmagasabb művészi színvonalat visszük el hozzájuk, és a zenekar is érzi ennek a misszióknak a fontosságát. Szívügyem a zenei oktatás. Nagy példaképem ebben az egyik legjobb karmester és egyben zenei oktató: Leonard Bernstein. Fantasztikus ifjúsági koncerteket tartott, úgy beszélt a zenéről, hogy az a felnőtteknek is, a gyerekeknek is élmény volt. Nagyon mély rétegekig eljutott a zene lényegének keresése közben. Ez nagyon fontos! Én minden egyes korosztálynak tartanék olyan koncerteket, ahol oktatást kapnak, hiszen az ismétlések mélyítik el a tudást. Enélkül hamarabb elfelejtődik, amit az ember tud. Madaras Gergő vezet egy olyan sorozatot, aminek a címe: Hangos látás, színes hallás. Ez egy hatvan perces koncert, ahova családok jönnek el; minden generációnak szól. Itt úgy kell kitalálni a magyarázatokat, hogy a felnőttek számára is, a gyerekeknek is legyen érthető, felfogható üzenete. Persze a barokk háttérrel miatt nekem a historikus előadásmód is fontos, ami a zenekarra vetítve azt jelenti: egy zenekar több dimenziós kell, hogy legyen, a sokoldalúság a hangzás előnyére válik! Egy zenésznek mindenféle stílusban fejlesztenie kell magát. Ha több stílusban képes játszani, ha több szempontot képes figyelembe venni, akkor a sokrétű tapasztalat segíteni fogja a megszokott munkában is. Sajnos ma az oktatásban azt látom, hogy egyre gyakrabban csökkentik a zenei és művészeti oktatás óraszámát és jelentőségét, emiatt a Kodály rendszer világszerte ismert neve és régi szenvedélye halványodik.

■ Ön szerint mi ennek az oka?

– A megváltozott világ, a digitális ingerek; de még inkább az, hogy nincs benne elég erkölcsi támogatás, se anyagi ráfordítás. A zenei oktatásnak nagyobb erőt kellene képviselnie, és nem lehet, hogy a kultúra háttérbe szoruljon! Sajnos ez mindenhol így van: az első, amiből le lehet faragni, az a művészet. Egy zenekarnak ez ellen tennie kell, az oktatásnak is a zenekarok profiljában kell lennie! Ha nem fordítunk erre energiát, akkor miért, kinek csináljuk, ki lesz a közönségünk? Az az erőforrás, amit most ebbe irányítunk, jobba teszi a gyerekek életét, és ígéretesebbé a jövőjüket.

■ Asszisztensként mennyire kap szabad kezét Szombathelyen?

– Ez a titulus félvezető, hiszen nagyon sok dologban részt veszek; benne vagyok a művészeti bizottságban, meghallgatom a próbajátékokat, segítek a következő szezon tervezésében, filmfelvételeinken és élő adásainkon én vagyok a zenei rendező, hangfelvételeinken producerkedem, segítek a könyvtárosunknak és a zenei titkárunknak. Az előző szezonban a szilveszteri koncertet és a húsvéti koncertet én állítottam össze és vezényeltem. Most októberben pedig egy nagy sikerű Mozart: Requiemet

vezényeltem négy kiváló szólistával és a Nemzeti Ének-karral a teljesen megtelt Szombathelyi székesegyházban. Januárban Olaszországban turnézom a zenekarral, februárban lemezre vesszük egy francia kortárs zeneszerző művét, tavasszal pedig újra elindul az ifjúsági koncertek sorozata. Egy láncszem vagyok a főigazgatóság és a zenekar között. Hol jól, hol rosszul, de közvetíték közöttük. Ebből magam is tanulok, hiszen egy közösséggel foglalkozni, munkafolyamatokat irányítani felelősségteljes dolog. A karmester valamilyen szinten pedagógus kell, hogy legyen, hiszen sok emberért felelős.

■ Milyen tervei vannak a közeljövőre tekintve?

– Lehetetlen nem gondolkozni a jövőn, de a jelen pillanatot szeretném kihasználni a saját művészi énem fejlesztésére. Szeretek Szombathelyen dolgozni; Madaras Gergellyel, a vezető karmesterrel is jól megértjük egymást, hiszen ugyanazok voltak a mestereink, hasonló hangzásvilágban gondolkodunk, így át tudjuk adni egymásnak a projekteket, mert hasonló értékek mentén építjük a zenekart. Természetesen fontos céloim, hogy egy együttesnek az állandó karmestere legyenek, ez hozzátartozik egy karmester fejlődéséhez.

■ Nem hiányzik most a komponálás?

– De igen, mindig van bennem egy űr. Csak az a baj, hogy karmesterként annyira sok remekművel dolgozom, hogy nagyon nehéz átkapcsolni a saját elképzelésekre; túl magas mércét állítanak élelem az általam dirigált darabok, amikben benne élek, amíg foglalkozom a zenekarral. Kritikus lettem, és sosem vagyok elégedett a munkáimmal, de biztos vagyok benne, hogy most gyengébb minőségű zenéket is meg kell írnom ahhoz, hogy elérjem azt a szintet, amit szeretnék, amit már magam is értékesnek fogok tartani. Ez türelem és idő kérdése.

■ Ha lehetősége nyílik máshol is vezényelni, szívesen kipróbálja magát?

– Igen, szeretem az ilyen alkalmakat! Különböző épp most voltam Nizzában karmesterversenyen. Ez egy nagyszabású verseny az Operaházban, ahol 250 jelentkezőből választják ki azt a hetven embert, aki egyáltalán vezényelhet; a negyedik forduló végére mindössze hárman maradtunk. Nagy örömmel második helyezést értem el, és két különdíjat is kaptam; 2020-21-ben vezényelhetek egy előadást Oman fővárosában, a maszkati Operában, illetve részt vehetek vendégként, megfigyelőként Bayreuthban a Wagner Fesztiválon. Portugáliában szintén versenyeztem, ott harmadik díjat nyertem az Atlantic Coast nemzetközi karmesterversenyen. Az elmúlt években volt szerencsém vezényelni Svájcban az Argovia Filharmonikusokat, Amerikában a Fort Wayne Filharmonikusokat, Csehországban a Teplicei Filharmonikusokat és itthon a Budafoki Dohnányi Zenekart. Nagy örömmel várom az újabb és újabb kihívásokat, lehetőségeket.

Mechler Anna